

HOVEDUTFORDRINGER I RØDØY KOMMUNE

Din vannområdekoordinator:
Kristin Brekke Klausen

75 14 52 25/911 23 306

kristin.klausen@rana.kommune.no

www.vannportalen.no/nordland

Rådhuset Rana kommune

Dette dokumentet gir en oversikt over miljøtilstanden og de menneskeskaptene påvirkningene på vannmiljøet i Rødøy. Miljøtilstanden og påvirkningene sier noe om hvor vi må gjennomføre tiltak og hvilke påvirkninger tiltakene må rettes mot.

Om Rødøy kommune

Rødøy kommune er en del av Rødøy/Lurøy vannområde. Kommunen omfatter fastlandet rundt Melfjorden, med armene Sørfjorden og Nordfjorden, Værangsfjorden og Tjongsfjorden, samt i alt 986 øyer i skjærgården utenfor. Bosetningen er knyttet til kysten og er svært spredt.

Primærnæringene jordbruk, skogbruk, akvakultur og fiske er viktige næringer. For befolkningen er godt vannmiljø viktig. Det kan f.eks. muligheten til å fiske, bade, padle eller være ute med båten. Rent drikkevann i kranene er også veldig viktig.

Hva regner vi som godt vannmiljø?

Vi har et godt vannmiljø når vi har opprettholdt eller nådd målet om god kjemisk og økologisk tilstand på vannet. Da kan vi si at måten vi bruker vannet på, er bærekraftig. Hvis tilstanden er moderat eller dårligere, skal myndighetene vurdere hva de kan gjøre for å forbedre eller restaurere vannmiljøet.

De vannforekomstene som er fysisk endret av samfunnsnyttig aktivitet i så stor grad, at det ikke er mulig å nå god økologisk tilstand uten at det går vesentlig ut over hvordan vi bruker vannet, kalles sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF). Eksempler på samfunnsnyttig aktivitet, kan være vannkraft, samferdselsanlegg og urbanisering. Disse vannforekomstene har tilpassede, økologiske miljømål ("godt potensial"), som tar hensyn til samfunnsnyttigen av inngrepet.

Figuren under viser at hele 98,2 % av de 113 naturlige vannforekomstene i Rødøy kommune har en god eller svært god tilstand, mens 54,5 % av de 11 sterkt modifiserte vannforekomstene har godt økologisk potensial. Så det aller meste av vannet i kommunen er i god eller svært god tilstand og når miljømålene, men det gjenstår noe arbeid for å oppnå god tilstand på alle.

Myndighetene bør prioritere de vannforekomstene som har moderat eller dårligere tilstand når de planlegger tiltak for å bedre vannmiljøet i kommunen.

Ord og begreper vi bruker

En **vannforekomst** er en avgrenset mengde med vann. Eksempel på dette er en bekk, en elv, en innsjø, et magasin, en kanal, grunnvannet, en fjord eller en kyststrekning.

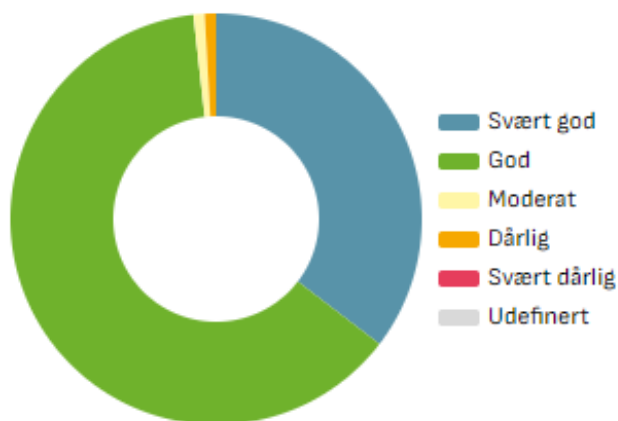
Hovedutfordringer er de største utfordringene for å oppnå et godt vannmiljø i kommunen. En felles forståelse av utfordringene gir et bedre grunnlag både for det videre samarbeidet, og oppdateringen av vannforvaltningsplanen og tiltaksprogrammet for perioden 2028-2033

Vann-Nett er kunnskapsdatabasen vi bruker i arbeidet med vannforskriften i Norge. Her finner du informasjon om miljøtilstanden, påvirkningene og de planlagte tiltakene for vannforekomstene. [På vannportalen.no](https://www.vannportalen.no) kan du lese mer om hvordan vi vurderer miljøtilstanden.

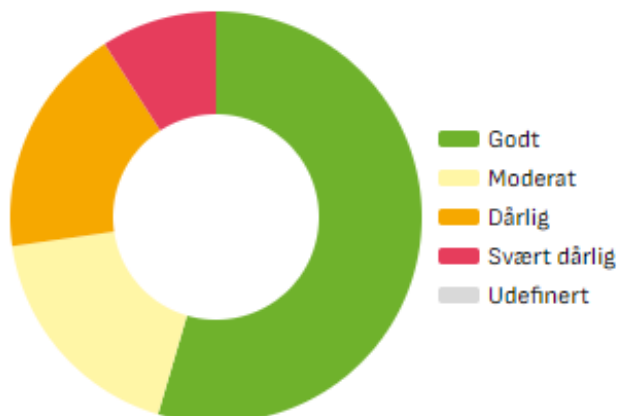

Målet med vannforskriften og de regionale vannforvaltningsplanene er at miljøtilstanden i vann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand. For vannforekomster som har dårligere enn god tilstand er det vurdert hvilke påvirkninger som har forringet tilstanden

Økologisk tilstand

Økologisk potensial

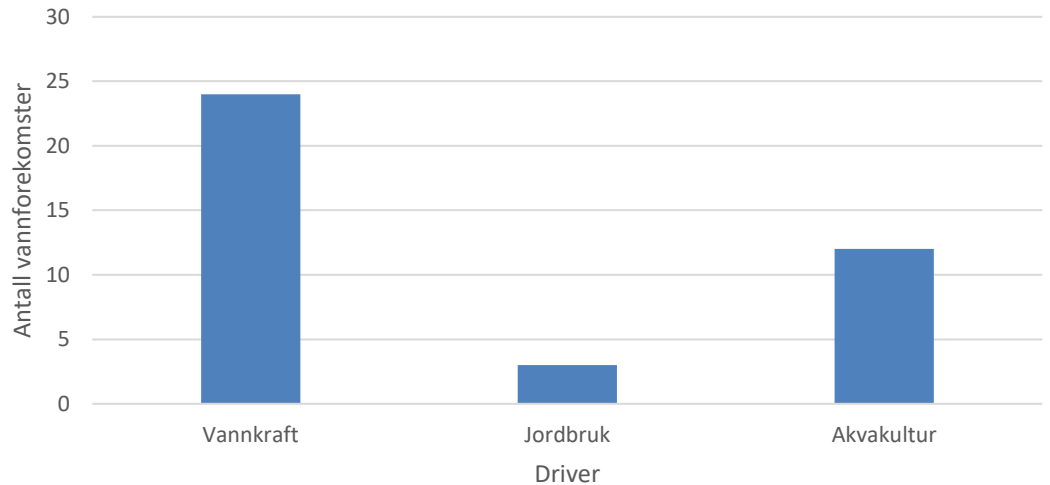

HOVEDUTFORDRINGER I RØDØY KOMMUNE

De største drivkreftene

- Vannkraft
- Akvakultur
- Jordbruk

Drivkrefter Rødøy kommune

Hva påvirker vannet vårt?

Grafen viser antall vannforekomster påvirket av ulike drivkrefter. Drivkrefter er menneskelig virksomhet eller andre forhold i samfunnet som kan ha betydning for miljøtilstanden. Påvirkning er det de enkelte drivkreftene har på vannforekomstene, for eksempel punktutslipp, fysisk endring av vassdrag, diffus avrenning og redusert vannføring. Hver vannforekomst kan være påvirket på flere måter av samme driver. F.eks kan vannkraft påvirke en vannforekomst både gjennom redusert vannføring, terskelbygging og endret habitat.

Kilde vann-nett desember 2024

For å lese mer om de ulike påvirkningene på vårt vannmiljø se dokument hovedutfordringer i Nordland og Jan Mayen vannregion på www.vannportalen.no/nordland

Hvordan påvirker dette vannet vårt:

Vannkraft

I Rødøy kommune er det vannkraften som har den største påvirkningen på miljøtilstanden og er hovedårsaken til de sterkt modifiserte vannforekomstene som har moderat eller dårligere potensial. Det er Smibelg & Storåvatn kraftverk og Reppa kraftverk som påvirker flest vannforekomster. En relativt stor andel av de påvirkede vannforekomstene er påvirket i ukjent grad. Dette gjelder i all hovedsak vannforekomster påvirket i forbindelse med Storåvatn kraftverk er relativt nytt, og det kan være årsaken til at grad av påvirkning er ukjent.

Effektene av vannkraftutbyggingen er blant annet redusert vannføring eller tørrlegging av elvestrekninger, nedtapping eller oppdemming av innsjøer, temperaturrendringer og andre inngrep fra selve utbyggingen. Dette kan gi problemer for økosystemene, spesielt fiskebestandene, men også for andre plante- og dyrearter i og rundt vassdragene. Vannkraften kan også påvirke kystvannet gjennom økt eller redusert ferskvannstilførsel, eller tilførsel av brevann, som igjen kan endre økosystemet.

Antall vannforekomster påvirket av akvakultur:

- Påvirket i stor grad: 10
- Påvirket i middels grad: 3
- Påvirket i liten grad: 1
- Påvirket i ukjent grad: 10

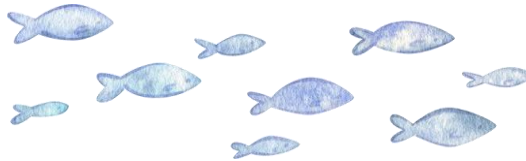
Kistavassdraget. Foto: Kristin B. Klausen

HOVEDUTFORDRINGER I RØDØY KOMMUNE

Akvakultur

Akvakultur kan påvirke vannmiljøet rundt selve lokaliteten. Utslipp av fôrrester, avføring fra fisken, kobber fra impregnerte nøter og andre kjemikalier og fremmedstoffer (inkludert legemidler) kan påvirke det marine miljøet. Dette kan igjen påvirke økosystemene under og nært oppdrettslokalitetene. Alle vannforekomstene i Rødøy kommune som er påvirket av organisk forurensning fra akvakultur er påvirket i liten grad.

Rømt oppdrettslaks og lakselus kan ha påvirkning på de nærliggende ferskvannsvannforekomstene. Rømt oppdrettslaks kan ha påvirkning både på bestandsstørrelsen i de naturlige bestandene, og på genetikken til villaksen. I Rødøy kommune er det kun Gjervaelva som er påvirket i middels grad av lakselus, men eventuelle rømminger eller mye lakselus kan påvirke vannforekomster i andre kommuner også.

Jordbruk

Jordbruket er en viktig næringen i kommunen. Det er likevel ikke mange vannforekomster som er registrert med påvirkning av avrenning fra jordbruket. Det er usikkert om dette skyldes at det er lite avrenning, eller om man har lite kunnskap om eventuelle områder hvor dette kan være en utfordring.

Segeråga og Reppaelva- nedre del er registrert med påvirkning i middels grad. Det har pågått et stort restaureringsarbeid med blant utgraving av finmasser, erosjonssikring, bygging av fisketrapp, og bygging av fangdammer i Segeråga. Dette har medført en forbedring av miljøtilstanden. I nedre del av Reppaelva er elva erosjonssikret og kanalisert på ca 50% av strekningen. Værnesos- vassdraget er registrert med påvirkning i liten grad og vannprøver har vist at miljøtilstanden er god.

Der man har påvirkning fra jordbruket så er det som regel avrenning av fosfor og nitrogen fra dyrking av gress som er den største kilden til forurensning. I ferskvann kan dette føre til algevekst (eutrofi), og dårlige oksygenforhold. Erosjon kan føre til at jordpartikler slammer ned bunnen. Dette forverrer lys- og gyteforholdene, og også levevilkårene for planter og dyr. Algevekst og tilførsler av bakterier, kan også forringe drikkevannskildene og badeplassene.

Landbruket kan også påvirke gjennom fysiske endringer som bekkelukking, utretting av vassdrag, fjerning av kantsone og bakkeplanering, samt plast som havner på avveie.

Segeråga. Foto: Kristin B. Klausen

Antall vannforekomster påvirket av akvakultur:

- Påvirket i stor grad: 0
- Påvirket i middels grad: 1
- Påvirket i liten grad: 11
- Påvirket i ukjent grad: 0

Bekk lagt i rør. Foto: Kristin B. Klausen

Landbruksplast. Foto: Kristin B. Klausen

Antall vannforekomster påvirket av jordbruk:

- Påvirket i stor grad: 0
- Påvirket i middels grad: 2
- Påvirket i liten grad: 1
- Påvirket i ukjent grad: 0

